

γκαζελούρι τό, ἐνιαχ. κατσελ-λούρι Κύπρ. Οὐδ. πληθ. κατσελ-λούρικα Κύπρ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. γκαζέλι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ κατσελ-λί, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οὐρί.

Γκατζελούδα, τὸ ὅπ. βλ.

γκαζελοφάγος ἐπίθ. ἐνιαχ. κατσελ-λοφάς Κύπρ. Πληθ. κατσελ-λοφάες Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζέλα, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ κατσελά-λα, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -φάγος, παρὰ τὴν ὅπ. καὶ -φάς.

Ὁ τρώγων καθ' ὑπερβολὴν βόειον κρέας.

Κατὰ πληθ., καλοῦνται οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀγίου Θεράποντος Ἀμμοχώστου ὡς ἀναλίσκοντες πολὺ βόειον κρέας. Πβ. ἀρνοφαγὰς, ἀρνοφάγος, γαζιδουροφάγος.

γκαζερό τό, Θράκ. (Ὀκλαλ. Περίστασ.) Ἴων. (Ἀλάτσατ.) Προπ. (Ἀρτάκ.) γαζερό πολλαχ. γκαζιρό Θεσσ. (Ἀνατολ. Κρυόβρ. Σουκαμν.) Μακεδ. (Ἀρν. Κοζ. Κολινδρ. Μοσχοπόταμ. Σιάτ.) γαζιρό Μακεδ. (Χαλκιδ.) γκατζιρό Μακεδ. (Γήλοφ. Γρεβεν. Δασοχώρ. Δεσκάτ. κ.ά.) γαζιρό Θάσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ερό. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀβδελλερό, ἀγίασματερό κ.τ.τ.

1) Δοχεῖον περιέχον πετρέλαιον Θεσσ. (Ἀνατ. Κρυόβρ. Σουκαμν.) Θράκ. (Περίστασ.) Μακεδ. (Ἀρν. Γήλοφ. Γρεβεν. Δεσκάτ. Δασοχώρ. Κοζ. Κολινδρ. Μοσχοπόταμ. Σιάτ. Χαλκιδ. κ.ά.): Φέρ' μι τοῦ γκαζιρό νά γιμώσουν τ' λάμπα Κοζ.

β) Μικρὸν εἰδικὸν δοχεῖον περιέχον πετρέλαιον πρὸς ἐπάλειψιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ραπτομηχανῆς Θράκ. (Περίστασ.) Ἴων. (Ἀλάτσατ.) Προπ. (Ἀρτάκ.) 2) Μικρὰ λυχνία τῆς χειρὸς ἀνάπτουσα διὰ πετρελαίου Θάσ. Θράκ. (Ὀκλαλ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Συνών. λαμπούδι.

γκάζι τό, κοιν. γκάζ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. καὶ Πόντ. Κοτύωρ.) γάζ' Α. Ρουμελ. Βάρν. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λέσβ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) γκάντζι Λέρ. γκάτζ' Μακεδ. (Γαλατ. κ.ά.) γάζι Ἰμβρ. Κρήτ. (Μεραμβ.) Μακεδ. (Γρεβεν.) Νίσυρ. Προπ. (Μαρμαρ.) Χίος γάζ' Θεσσ. (Τρίκερ.) Θράκ. (Σηλυβρ.) Ἰμβρ. Καππ. (Ἀνακ. κ.ά.) Λήμν. Πόντ. (Ἀργυρόπ. Χαλδ.) Σαμοθρ. γάσ' Θράκ. (Διδυμότ.) Κέρκ. κάζι Θεσσ. (Μελιβ.) Καππ. (Ἀνακ. Φλογ. κ.ά.) Πόντ. (Ἰμερ. Κοτύωρ. Ματζούκ. Τραπ.) κάσι Τσακων. (Χαβουτσ.)

Ἐκ τοῦ Γαλλ. گاز = φωταέριον.

1) Τὸ φωταέριον σύνθηθ.: Μὲ γκάζι μαγειρεύετε ἢ μὲ κάρβουνα; σύνθηθ. Ἀνοιξε τὸ γκάζι γιὰ ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλὰ τὸν πρόλαβαν σύνθηθ. β) Τὸ ἐργοστάσιον εἰς τὸ ὁποῖον παράγεται φωταέριον Ἀθῆν. Κέρκ. Πειρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκάζι καὶ ὡς παρωνύμ. Θήρ. καὶ τοπων. Ἀθῆν.

2) Τὸ πετρέλαιον πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἰμερ. Κοτύωρ. Ματζούκ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Χαβουτσ.): Πᾶρε ἓνα τενεκὲ γκάζ' Θράκ. (Σηλυβρ. κ.ά.) Δὲ μ' παίρν'ς κι ψίχα γκάζ' γιὰ τοῦ βράδ' ἀπ' τοῦ μπακάλ'; (ψίχα = ὀλίγον) Ἦπ. (Ζαχόρ. κ.ά.) Δὲν ἀνάφτου τοῦ πουργὸν τ' φουτιὰ μὲ δαδί, ρίχνου μιὰ σταλιά γκάζ' κι πιάνουν ἴσα τὰ ξύλα. Ἦπ. (Κουκούλ.) Εἶχα μιγάλ' τ'ράννια ἀδεύτιρου, νὲ γκάζ' δὲν εἶχα νὰ πάρου γιὰ τοῦ γκαζιρό νὰ γλιέπου (ἀδεύτιρου = κατόπιν) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) Ἐντάλωσέ με ἡ λάμπα τοῦ γκαζιοῦ (ἐντάλωσέ με = μὲ θάμπωσε) Χίος (Φυτ.) Δὲν ἔχ' κ'κκι γάζ' (κ'κκι = καθόλου) Λήμν. Γιὰ δικειόνου μὲ φαίν'τιν σκουτ'νὰ τὰ σου-

κάκια κάβουσις βραδυές, ἄμ' δὲν ἔκουνι τοῦ ξιφὸ μ' b' δὲν ἔχ' γάζ' (γιὰ δικειόνου = δι' αὐτὸ) αὐτόθι. Μὲ τὸ κάζ' ἔφατ' ἄψιμο (= μὲ τὸ πετρέλαιον ἄναψα τὴν φωτιὰ) Κοτύωρ. Ἡ λάμπα 'κι ἔχ' γκάζ' Χαλδ. Βαλέκαϊ παλιούρια τσαὶ κάσι ξαλήκαινι (ἐβαλαν παλιούρια καὶ πετρέλαιο καὶ τὸ 'καψαν) Χαβουτσ. || Φρ. Πατάω γκάζι (ὡς ὁδηγὸς αὐτοκινήτου πιέζω διὰ τοῦ ποδὸς τὸ σχετικὸν «πεντάλι» διὰ νὰ τροφοδοτήσω τὴν μηχανὴ μὲ περισσότερον ὑγρὸν καύσιμον, βενζίνη, πετρέλαιον ἢ ὑγραέριον καὶ οὕτω ἐπιτύχω μεγαλυτέραν ταχύτητα) σύνθηθ. Νὰ σὶ δῶ νὰ κάγισι τσι νὰ σὶ ρίχνου γάζ'! (ἀρὰ) Λέσβ. || Παροιμ. φρ. Ρίχτ' γκάζ' 'ς τὴ φουτιὰ (ἐπὶ τοῦ ἐπιτείνοντος τὴν ὀργὴν ἤδη ὠργισμένου προσώπου) Μακεδ. 'Σ σὸ 'νέβησμαν μὲ τὸ γκάζ' τρέδ' (εἰς τὸ σβήσιμο, τῆς φωτιᾶς ἐνν., τρέχει μὲ τὸ πετρέλαιον. συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Κοτύωρ. Συνών. φρ. Ρίχνει-χύνει λάδι 'ς τὴ φωτιά. Βγάζου γκάζ' (ἐπὶ τῶν πολυλογούντων) Μακεδ. (Βρία) Στήσατι καλὸ μονχαβέτ' σείς δῶ, θὰ βγάλτ' γάζ' αὐτόθι. || Ἀσμ.

Μιὰ δουλούμπα ὅπου φέραν ἀπ' τὴν Ἀγγλία οἱ Ρωμιοὶ νὰ δουλεύῃ μὲ τὸ γάζι καὶ νὰ καίῃ τσ' Ὀβριοὶ Προπ. (Μαρμαρ.) 3) Συνεκδ., ἡ λάμπα φωταερίου ἢ πετρελαίου Ἀθῆν. κ.ά. Συνών. γκαζόλαμπα.

γκαζιά ἡ, (I) ἐνιαχ. Πληθ. γκατζές Μακεδ. (Γαλατ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζί.

Ὁσμη πετρελαίου: Μυρίζ'ν τὰ χέρια μ' γκατζές.

γκαζιά ἡ, (II) Ἀθῆν. γκαζὰ Ἀθῆν. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. γκαζοζιά καθ' ἀπλολογίαν.

Σφαῖρα μικρὰ ἀπὸ ὕαλον: ἡ ὁποία παλαιότερον εἶχεν θέσιν πώματος εἰς τὰς φιάλας γκαζόζας καὶ λοιπῶν ποτῶν, νῦν δὲ χρησιμοποιομένη ἀπὸ τὰ παιδιὰ εἰς τὴν ὁμῶνυμον παιδιάν: Παίξαμε γκαζές. Συνών. βόλος Α7, γυαλένια, μπάλα, μπίλια.

γκαζιάκι, τό Ἀθῆν. γκαζάκι Ἀθῆν. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζιά (II) καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι.

Γκαζιά (II), τὸ ὅπ. βλ.: Θὰ παίξουμε γκαζάκια 'ς τὴν αὐλή Ἀθῆν.

γκαζιδερό τό, ἐνιαχ. γασ'διρὸ Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιδερό. Μικρὸν δοχεῖον πετρελαίου πρὸς λίπανσιν μηχανῶν.

γκαζιέρα ἡ, κοιν. γκαζέρα ἐνιαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιέρα.

Εἰδικὴ μηχανὴ λειτουργοῦσα κατ' ἀρχὰς διὰ πετρελαίου, ὕστερον δὲ καὶ διὰ βενζίνης καὶ χρησιμεύουσα διὰ τὴν ἐψησιν φαγητῶν, διὰ βράσιμον ὕδατος κ.τ.τ.: Ἀναψε τὴ γκαζιέρα νὰ μαγειρέψωμε - νὰ ζεστάνωμε νερὸ κοιν. Καλὴ εἶναι ἡ γκαζιέρα, ἀλλὰ χρειάζεται προσοχὴ κοιν.

γκαζιέρης ὁ, ἐνιαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκαζί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιέρης κατ' ἄλλα ὅμοια. Πβ. ἀλογατιέρης, ἀχουριέρης κ.τ.τ.

1) Ἐργάτης εἰδικὸς ἐργαζόμενος εἰς τὴν παραγωγὴν ἀερίου χρησίμου εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ὑάλου Σῦρ. 2) Ὑπάλ-ληλος τοῦ δήμου, παλαιότερον, ἐν Ἀθήναις ἔχων ὡς ἔργον νὰ ἀνάπτῃ τοὺς φανοὺς ἀεριοφωτὸς τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς πόλεως Ἀθῆν.: Ἀσμ.

Ξαναβλέπω τὸ μικρὸ τὸ ἀμαξάκι,
τὸ γκαζιμέρη ποὺ μᾶς ἄναβε τὸ φῶς
καὶ θυμᾶμαι τὶς κυρίες 'ς τοῦ Γιαννάκη
καὶ τὸν ἔρωτα ποὺ ἦτανε κρυφός
'Αθῆν.

γκαζικό τό, γκασ'κό Μακεδ. ("Ασσηρ.)
'Εκ τοῦ οὐσ. γκάζι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ικό,
διὰ τὴν ὅπ. βλ. -ικός. Πβ. λαδικό κ.τ.τ.
Δοχεῖον πετρελαίου. Συνών. γκαζίνος, γκαζοτε-
νεκές, μπιτόνι τοῦ πετρελαίου.

γκαζίλα ἡ, Δαρδαν. (Λάμψακ.) "Ηπ. (Ζαγόρ.).
'Εκ τοῦ οὐσ. γκάζι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίλα.
'Οσμὴ πετρελαίου ἐνθ' ἄν.: Μυρίτ' γκαζίλα 'δὼ μέσα.
Συνών. γκαζιά (Ι), πετρελαίίλα.

γκαζίνος ὁ, ἐνιαχ. γκαζίνους Μακεδ. (Κολινδρ. κ.ά.)
γκαζίνα ἡ, Θεσσ. ("Ολυμπ.) Μακεδ. (Βρία Γιδ. Ρουμλ.
Ρυάκ.)
'Εκ τοῦ οὐσ. γκάζι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίνος.
Γκαζοτενεκές, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: "Ενα γκαζίνου
γκάζι - νερό Μακεδ. Θὰ φτειάζουν μὴ μιὰ γαζίνα ἕνα σκιά-
χτρου Μακεδ. (Ρυάκ.)

γκαζογυάλι τό, ἐνιαχ. γαζουγγάλ' "Ιμβρ.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ ὁ τύπ. γάζ',
καὶ γυαλί.
1) "Η φιάλη τοῦ πετρελαίου. 2) Μεταφ., ὁ ἄνευ ἀξίας ἄν-
θρωπος.

γκαζόζα ἡ, σύνθηθ. γαζόζα Κρήτ.
'Εκ τοῦ Γαλλ. gazeuse, θηλ. τοῦ ἐπιθ. gazeux = ἀε-
ριοῦχος.
'Αεριοῦχος λεμονάδα σύνθηθ. Συνών. λεμονάδα.
β) 'Αεριοῦχον ποτὸν περιέχον ὀξυανθρακικὸν ὕδωρ καὶ σόδα.
'Η λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκαζόζης Μακεδ. (Θεσ-
σαλον.) καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκαζόζας Φοῦρν.

γκαζοζέν τό, 'Αθῆν.
'Εκ τοῦ Γαλλ. gazogene.

1) Μηχάνημα παράγον τὸ ὀξυανθρακοῦχον ὕδωρ τοῦ Σέλτς.
2) Μηχάνημα μετασχηματίζον δι' ἀτελοῦς καύσεως ἐν
εὐφλεκτὸν στερεὸν σῶμα εἰς ἀέριον γκάζι. 3) "Οχημα
τὸ ὁποῖον κινεῖται διὰ τῆς ὁμωνύμου συσκευῆς γκαζοζέν, ἡ
ὁποία προσαρμόζεται εἰς τὸ φίλτρον καὶ τροφοδοτεῖ δι'
ἐκρήξεως τοῦ παραγομένου ἀερίου τὸν κινητήρα τοῦ αὐτο-
κινήτου. β) Γκαζοζέν ὠνομάσθησαν τὰ αὐτοκίνητα τὰ κινού-
μενα διὰ τῆς ἀνωτέρω συσκευῆς, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιήθησαν
κατὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν τῆς Ἑλλάδος (1940-44), καὶ
ἐκτοτε μεταφορικῶς πᾶν ὄχημα παλαιὸν καὶ παράγον θο-
ρύβους κατὰ τὴν ἐξάτμησιν: Γκαζοζέν εἶναι τὸ σαράβαλό
σου καὶ κάνει ἔτσι; (καὶ δημιουργεῖ τέτοιους θορύβους;)

γκαζοκάντηλο τό, ἐνιαχ. γκαζουκάντηλου Θεσσ.
(Ἀετόλοφ. Ἀνατολ. Γερκαρά.) Μακεδ.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι καὶ καντήλι.
Κανδήλιον, τὸ ὁποῖον καίει μὲ πετρέλαιον.

γκαζόκασα ἡ, Μακεδ. (Νάουσ.) γαζόκασα Λῆμν.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γάζι, καὶ
κᾶσα.
Κιβώτιον, εἰς τὸ ὁποῖον τοποθετοῦνται δοχεῖα πετρελαίου
ἐνθ' ἄν.

γκαζόλαμπα ἡ, "Ηπ. (Κωστάν.) Μακεδ. (Βόιον Δε-
σκάτ. Δρυμ. Ἐράτυρ. Κολινδρ. Λιτόχ. Ριζώματ.) γκα-
ζόλαμπα Μακεδ. (Νιγρίτ.) γκατζόλαμπα Μακεδ. (Μοσχο-
πόταμ.) γαζόλαμπα "Ιμβρ.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι καὶ λάμπα.
Λάμπα καίουσα μὲ πετρέλαιον ἐνθ' ἄν.

γκαζολύχναρο τό, ἐνιαχ. γαζουλύχναρον "Ιμβρ. Λῆμν.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γάζι, καὶ
λύχνάρι.
Λύχνος καίων μὲ πετρέλαιον ἐνθ' ἄν. Συνών. γκαζό-
λύχνος, γκαζοφωτιά.

γκαζόλυχνος ὁ, ἐνιαχ. γαζόλυχνος Νάξ. ('Απύρηνθ.)
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι καὶ λύχνος.
Γκαζολύχναρο, τὸ ὅπ. βλ.: Ἐμεῖς ἀνάφτομε γα-
ζόλυχνο.

γκαζομηχανή ἡ, 'Αθῆν.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι καὶ μηχανή.
Μηχανὴ κινουμένη δι' ἀερίου.

γκαζομπούκαλο τό, ἐνιαχ. γαζουμπόκαλου "Ιμβρ.
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γάζι, καὶ
μπουκάλι, ὅπου καὶ τύπ. μποκάλι.
Γκαζογυάλι, τὸ ὅπ. βλ.

γκαζόμυλος ὁ, ἐνιαχ. γαζόμ'λους Μακεδ. (Χαλκιδ.)
γαζόμ'λους Μακεδ. (Χαλκιδ.)
'Εκ τῶν οὐσ. γκάζι καὶ μύλος.
Μύλος κινούμενος διὰ πετρελαίου.

γκαζόν τό, σύνθηθ. γαζὸ ἐνιαχ.
'Εκ τοῦ Γαλλ. gazon = χλοοτάπητ.
Χλόη, γρασίδι τὸ ὁποῖον σπείρεται εἰς κήπους, γήπεδα
κ.τ.τ. πρὸς καλλωπισμὸν κλπ. σύνθηθ.

γκάζος ὁ, ἐνιαχ. γκάτζος "Ηπ. (Κόνιτσ.) Μακεδ. (Κο-
λινδρ.) γκάτζος Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) "Ηπ. Μακεδ. (Ρουμλ.)
γκάτζους Θράκ. ('Αμόρ. Διδυμότ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βέρ.
Φυτ. Χαλάστρ.) γάτζος Θράκ. (Αἶν.) γκάτσους Θεσσ. (Δρα-
κότρ.) γατζὸς Σαμοθρ. γάζος "Ηπ. γαζὸς Μακεδ. Πληθ.
γαζάδες Μακεδ.
'Εκ τοῦ οὐσ. γκαζέλι. "Η καταλ. κατὰ τὸ συνών.
γαζιδαρος.
1) "Ονος Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) "Ηπ. Θράκ. (Αἶν. Ἀμόρ.
Διδυμότ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βέρ. Καταφύγ. Ρουμλ. Φυτ. Χα-
λάστρ. κ.ά.) Σαμοθρ.: "Ατὰ φουοντώσουν' γ-οῦλα ἀπ' ἑ
δοῦ γατζὸ (= νὰ τὰ φορτώσωμε δλα ἐπὶ τοῦ ὄνου) Σαμοθρ. ||
Παροιμ.

Κάνουν οἱ γκατζάδες γάμο μὲ σαλουματένια τ'φέκια
(σαλουματένια = ἐκ καλάμης βρίζης ἐπὶ ἀνισχύρων) Κκα-
ταφύγ. Συνών. βασταγὸ 1, βασταγὸς 1, βα-
σταγούρι, γάιδαρος, γαιδούρι, γομάρι,

